כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות ס.

מסורת הש"ס

א) (נדרים כ:), ב) לעיל נט. לקמן עב:, ג) לקמן סב:, ד) [ל"ל נאמר הכא ומנחת סוטה ונאמר הכא ומנחת נדבה. ל"ק וכן מ' בספרים], ה) ל"ק מ"ז, ו) (ויקרא כ), ז) נ"מ מה"ד לא יתן עלונה כי כמות הס"ד אחר ד"ה עליה משמע כו'. ל"ק (ועיין לקמן נט:), ח) (ועיין תוס' פסחים לב: ד"ה ולחן ופוס' ניעוין כ. ד"ה דלמא ותוס' כ"מ מז. ד"ה קומיס), ט) מקומות שוה. ל"ק, י) אחר. ל"ק.

תורה אור השלם

1. ואם לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירת האפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא:

ויקרא ה יא

2. והבאתי את המנחה אשר יעשה מאלה ליי והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח:

ויקרא ב ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בנופה וכו' תרין הס"ד ותה"ב מ"ה בנופה ותכיות יכול לא יהן בלי נמחק:

מוסף רש"י

כל היכא דתנן. כלומר מנחות עשר תנן. כלומר מנחות שיש בדין אחד לאפוקי מדר"ש. דתנוסי חד מנחה כמה דמכאר מנחת מלאה בתלמא נוחי דלמדיה הרי ריש מנחות יהוכן עב: בכתי".

רבינו גרשום

נתן שמן על שיריה של מנחה חוטא אינו עובר בדאמרי' רבש הוחר בשיריי מנחות וכן שכן נתן בלי שיש בו שמן על כלי שיש בו מנחת חוטא לא פסלה הואיל ולא עירבו במנחה גופה: בגופה של מנחה הכתוב מדבר לא יתן עליה

ז) לאישים דאפי' כהן אחד:

ז) נדלה דל"ל ולא יתן עליה שמן לאישים כו'.

עין משפט
נר מצוה

סד א מי' פ"ב מהל' מעשה הקרבנות הלכה ו:

שיטה מקובצת

א) תיכות עליה שמן נמחק: ב) הנופה ולא הגשה הגשה והנופה: ג) ר"ש אומר כו'. תימה מאן (הוא) דפליג ארישי דלא אמרו בגמ' דפליגי בהכי ריש"ל דהיינו רבי יהודה דאמרו בגמרא דר"ש מצריך (תלתא) קראי למעט שתי הלחם ולחם הפנים ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים מאלה להוציא שתי הלחם ולחם הפנים והקריבה להוציא מנחת נסכים והגישה להוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ור' יהודה מאלה לדרשה אחרינא רצה אחר מביא רצה חמישתן מביא וע"כ לא נשאר אלא תרי קראי והקריבה והגישה ומסתמא מוקי לה חד להוציא שתי הלחם ולחם הפנים וחד להוציא מנחת נסכים אבל מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מסתמא לא מפקינן מהגישה. תר"א: ד) מאלה לה' יגו'. תיכות והקריבה אל הכהן והגישה נמחק: ה) מנחת חוטא מנין. דשלמא שאר מנחות כתיב זאת תורת המנחה תורה אחת לכל המנחות ומנחת חוטא אינו בכלל דהא הגשה במנחת נדבה כתיב דכתיב כיה שכן ולבונה ובמנחת חוטא אין בה לא שמן ולא לבונה: ו) נאמר הבא ותיכת הבא נמחק: ז) מתיבות הוי רבוי אחר רבוי בר' עד דאיכא שיעורא נמחק: ח) אכילה ואין אכילה בפחות מכזית הס"ד ראחר כך מה"ד עליה. דמשמע: ט) דעל משהו נמי חייב צ"ע א"כ למה לא מחייב בשפן על משהו. תר"ת: י) כמו שנים הרי נא ומבושל לוקה שתים ופר"ת יכול בשתי מנחות דוקא באחת נתן שמן ובאחת נתן לבונה הוא דמחייב ב' לאוין אבל בחדא מנחה לא מחייב אלא חדא. ועכשו יש בדבר דבירן דנתן את השמן הויא לה מנחה פסולה ולא מחייב תו אגתינא לבונה דדאמרינן לעיל גבי חמץ אחר מחמץ במחמץ את הכשרה אבל לא הפסולה הוא דנקט ב' כהנים אורחא דמלתא משום ברוב עם כו' רצ"ע קצת דגבי מחמץ כתיב לה' דמינה מדר"ש: ישרת ולא פסולה. תר"א: יא) ולאו למימר א) א"נ היינו הך אין בהם קמיצה להכשיר השירים לכהנים. הו"ח:

א) נדלה דל"ל ולאו למימר קלתי וכי' עד של כהנים ג"נ היינו הך וכו'.

הוי רבוי אחר רבוי ואין רבוי אחר רבוי אלא למעט ואיכא דאמרי אמר רב יצחק בר יוסף בעי רבי יוחנן נתן משהו שמן על גבי כזית מנחה מהו מי בעינן שימה כנתינה או לא תיקו: נתן שמן על שיריה: ת"ר [1]לא ישים [2]עליה שמן ולא יתן יכול בשני כהנים תלמוד לומר עליה בגופה של מנחה הכתוב מדבר ולא בכהן יכול לא יתן כלי על גבי כלי ואם נתן פסל ת"ל עליה בגופה של מנחה הכתוב מדבר: **מתני'** [3]יש טעונות הגשה ואין טעונות תנופה [4] הגשה ותנופה תנופה ולא הגשה לא תנופה ולא הגשה [5]ואלו טעונות הגשה ואין טעונות תנופה מנחת הסולת והמחבת ומרחשת והחלות והרקיקין מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מנחת נברים מנחת נשים ומנחת חוטא [6] רבי שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן הגשה: **גמ'** [7]אמר רב פפא כל היכא דתנן עשר תנן מאי קמ"ל לאפוקי מדרבי שמעון [8]דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קמ"ל דלא: מנא הני מילי דתנו רבנן אילו נאמר [2]והבאת אשר יעשה מאלה לה' [9] והקריבה אל הכהן והגישה הייתי אומר אין לי שטעון הגשה אלא קומץ בלבד מנחה מנין תלמוד לומר מנחה [10] מנחת חוטא מנין ת"ל את המנחה ודין הוא נאמר [11]הכא מנחת

מי בעינן שימה דומיא דנתינה או **לא**. כפ"ק דכריתות (דף ו:) פליגי רבי יהודה ור"מ גבי שמן המשחה דר' מאיר סבר על בשר אדם לא יסך וכתיב ואשר יתן ממנו על זר מה סיכה כל שהוא אף נתינה כל שהוא ור' יהודה סבר יליפינן נתינה דזר מנתינה דעלמא מה נתינה דעלמא כזית אף נתינה דהכא כזית והשתא הך בעיא דהכא ניחא לתרוייהו דאפילו לר"מ דיליף התם משום דנתינה וסיכה כחדא מילתא כתיבי אלא שזה כתוב באהרה וזה כתוב בכרת ואפילו לר' יהודה נמי דלא יליף התם דלמא הכא מודה כיון דנתינה ושימה כתיבי כחד קרא והא דמשמע דנתינה בעלמא בכזית היינו משום דילפינן מנתינה דמשלומי תרומה דהויא בכזית כרבנן דפרק כל שעה (פסחים לב:) ודלא כאבא שאול דלדידיה שוה פרוטה בעי וכי איכא שוה פרוטה אע"פ שאין בו כזית מי נמי אפילו כאבא שאול דשאני התם והא דאמר דבפרוטה כדאיתא התם והא דאמר בפרק הזהב (כ"מ מז.) קונין בכלי אף על פי שאין בו שוה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן לרעהו נעלו כתיב דמשמע כל דהו וגבו נמי אמרינן (ניטין דף כ.) כתבו על איסורי הנאה כשר דונתן בידה נתינה גבו בעלמא קאמר כדכתי' ספר אפי' כל דהו ולמאי דפריסית דטעמא דאבא שאול משום דיליף ממעילה ניחא טפי דלא שייך למילף ממעילה אלא תרומה שהיא כעין מעילה שמשלם קרן וחומש וקצת קשה בתרומה דכתיב (דברים יח) תתן לו אמאי חיטה אחת פוטרת את הכרי ניבעי כזית כנתינה דשמעתין ואין לומר דחיטה אחת לאו דוקא דהא אמרינן בסוף מסכת ע"ז (דף עג:) דטבל בכל שהוא דכתירנו כך איסורו ובמסכת פיאה בשמעתא קמייתא בירושלמי משמע דאין לה שיעור כלל והא דלא תני לה בהדי הנך דאין להם שיעור משום דאין עשה כל גורנו תרומה משום דכתיב דאשית שעוריה ניכרין ומתן בהונות אין שייך להזכיר כאן דלא שייך בהו לא פרוטה ולא כזית [12]: **יכול** בשני בהנים ת"ל עליה. פירש בקונטרס שלא יתחייבו בשני לאוין על הלבונה ועל השמן אלא שני כהנים אחד נותן את השמן ואחד נותן את הלבונה אבל חד כהן לא מיחייב אלא חד ולאו וקשה כיון דכתיבי שני לאוין למה לא יתחייב כהן אחד ' כמו שנים ונראה לפרש דמיירי בשתי מנחות הנעשות בשני כהנים דהכי אורחא דמילתא משום ברוב עם הדרת מלך דהא בתנופת חזה ושוק וחלבים מטפלים בו שלשה כהנים משום ברוב עם הדרת מלך כדלקמן (דף סב.) כל שכן בשתי מנחות והכי קאמר יכול בשתי מנחות דווקא כתיבי שני לאוין שבזאת נתן שמן ובזאת נתן לבונה דאילו במנחה אחת כיון דכבר נתן עליה שמן הרי היא פסולה ולא מחייב תו אלבונה כדאשכחן לעיל (דף מ.) בהמחמץ את הפסולה דפטור ואע"ג דהתם כתיב לה' דדרשינן כשרה ולא פסולה אימא מהתם יליפינן ת"ל עליה בגופה של מנחה הכתוב מדבר לחייב שני לאוין וקצת קשה דאימא דקא מיירי בשנתן השמן ואת הלבונה בכת אחת ושמא אי אפשר לצמצם אי נמי סתם קרא אורמיה בזה אחר זה כמו שרגילין במנחות שיש בהם שמן ולבונה ור"מ מפרש יכול בשני בהנים כלומר בשני [13] דבריס שזה נתן שמן וזה נתן לבונה והוא הדין באדם אחד בזה אחר זה אלא משום דאורחא דמילתא בשני בהנים רגילין לעשות משום ברוב עם הדרת מלך ואמתני' קאי דחייב על השמן בפני עצמו ועל הלבונה בפני עצמה ובעי אי מייב בזה אחר זה על שתיהן אע"פ שנפסלה בשמן מידי דהוי אמחמץ אחר מחמץ או כיון דנפסלה אינו מייב ומתני' בשתי מנחות באחת נתן שמן ובאחת נתן לבונה ת"ל עליה בגופה של מנחה יצא נתן שמן על הלבונה או לבונה על השמן שאין זה בגופה ואפילו נתן את הלבונה מצד [14] אחד במקום שאין שם שמן מ"מ עליה משמע שאין כלל שמן בכל המנחה אי נמי בגופה משמע כשרה ולא פסולה: **רבי** שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה [15]**לפי שאין בהן קמיצה**. תימה אלא מעתה מנחת חוטא של כהנים תהא טעונה הגשה להא בעיא קמילה לר' שמעון כדתנן פרק ואלו מנחות (לקמן עב:) רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת והקומץ קרב בפני עצמו והשיריים קריבין בפני עצמן וכי תימא הכי נמי הא קא"ר שמעון בגמרא מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ואין מהן לאישים ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים אלמא יש מהן לכהנים בעי ועוד קשה דשבק הכא עיקר טעמא דהכי הוה בעי למימר ר' שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין מהן לכהנים או בגמרא ליתני בברייתא מרבה אני שאר מנחות שיש בהן קמיצה ומוציא אני כל אלה שאין בהן קמילה וגראה לפרש דקמילה דנקט הכא אע"ג דליכא משמע דלטעמא נקטיה על כרחין לא נקטיה לטעמא אלא לכללא בעלמא דכל שאינו בקמילה אין בו הגשה דשמעינן מכלל זה שתי הלחם ולחם הפנים ומנחת נסכים ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח [16] ולאו למימר קאתי דכל שיש בו קמילה יש בו הגשה דיש שיש בו קמילה ואין בו הגשה כגון מנחת חוטא של כהנים: **מנחת חוטא** מנין. דאשאר מנחות לא מהדר דהא כתיב במנחת מרחשת (ויקרא ב) אשר יעשה מאלה משמע כל המנחות הכתובות שם מנחת סולת מנחת מחבת חלות ורקיקין מנחת העומר ומנחת סוטה כדדרשי ר' שמעון ור' יהודה אבל מנחת כהנים ומנחת כהן משיח לא מפרש ת"ק מנא ליה ואי בנין אב איכא למיפרך מה להלן השוה שבהן שכן נקמלות יש מהן למזבח ולהכהנים תאמר במנחת כהנים ומנחת כהן משיח דכולה כליל ואין בה לכהנים ושמא לא תשיב לה פירכא אי נמי מאת המנחה נפקא ליה כי היכי דנפקא ליה מנחת חוטא ודבר תימה דשביק הכא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח דהוא עיקר פלוגתייהו דפליגי בה במתני' ר' שמעון ורבנן וגם צריך לדקדק אמאי לא נפקי מזאת תורת המנחה תורה אחת לכל המנחות ושמא משום דכתיב הכתם והריס ממנו בקומצו מסולת המנחה ומשמעה את כל הלבונה משמע דאיירי בטעונות קמילה וטעונות שמן ולבונה ובאות סולת לאפוקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח דאין טעונות קמילה ולא מנחת חוטא ומנחת סוטה דאין טעונות שמן ולבונה ולא מנחת העומר דסולת משמע חיטין וזו באה שעורין ולא כתיב בה סולת אלא גרס ושמן ומיהו גרס פירקין

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com